

Tractament de la discapacitat en els mitjans de comunicació

Tractament de la discapacitat en els mitjans de comunicació

Tractament de la discapacitat en els mitjans de comunicació

Monogràfic #9

Observatori de la Discapacitat Física

Barcelona, març 2017

L'**Observatori de la Discapacitat Física** (ODF) és una eina al servei de les persones amb discapacitat impulsada per COCEMFE Barcelona, Amputats Sant Jordi i Natura i Salut. L'ODF s'inspira en la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (2006). Té com a missió aprofundir i generar coneixement sobre la discapacitat per garantir els drets del col·lectiu i posar a l'agenda política la inclusió de les persones amb discapacitat des de la diferència, incidint en l'accessibilitat universal i la cultura de les capacitats.

Autor/es: Montse Fernández, Laura Chipre i Pau Vidal.

Suport tècnic: Maria Perón

Observatori del Tercer Sector

<http://observatoritercersector.org>

Aquesta publicació està pensada per a la seva màxima difusió. S'autoritza la seva distribució, còpia i reutilització sempre que es faci sense ànim de lucre i reconeixent l'autoria.

Introducció

Els mitjans de comunicació juguen un paper preeminent en l'actual societat de la informació, actuant com agents claus en la construcció d'opinió pública. Avui dia, però, gairebé tot és comunicable i la generació de continguts s'ha multiplicat i diversificat. Ara bé, l'expansió dels mitjans de comunicació que ha esdevingut amb l'arribada sobretot de les xarxes socials i d'internet també ha comportat una banalització i simplificació de part dels continguts emesos pels mitjans de comunicació.

Aquest monogràfic explora quines són les implicacions de l'evolució dels mitjans a l'hora de tractar els continguts sobre discapacitat o aquells missatges on apareixen persones amb discapacitat per detectar si ha canviat el tractament de la discapacitat als mitjans i la imatge que es projecta del col·lectiu i, en cas afirmatiu, cap on ha canviat i què caracteritza la nova manera d'abordar la discapacitat

L'objectiu d'aquesta publicació passa per subratllar la importància del rol dels mitjans de comunicació en la naturalització i aproximació al col·lectiu de persones amb discapacitat com a eina per fomentar una major inclusió social i reduir la discriminació. D'altra banda, l'estudi pretén definir com s'informa sobre la discapacitat, quin llenguatge s'utilitza i quins són els principals reptes que enfronten els mitjans de comunicació en la inclusió de les persones amb discapacitat.

Índex

---

1. Els mitjans de comunicació.....	4
2. Com s'informa de la discapacitat?.....	8
3. Ús del llenguatge en la premsa.....	14
4. Reptes dels mitjans en la inclusió.....	21
5. Conclusions	28
6. Fitxa tècnica.....	32

Els mitjans de comunicació

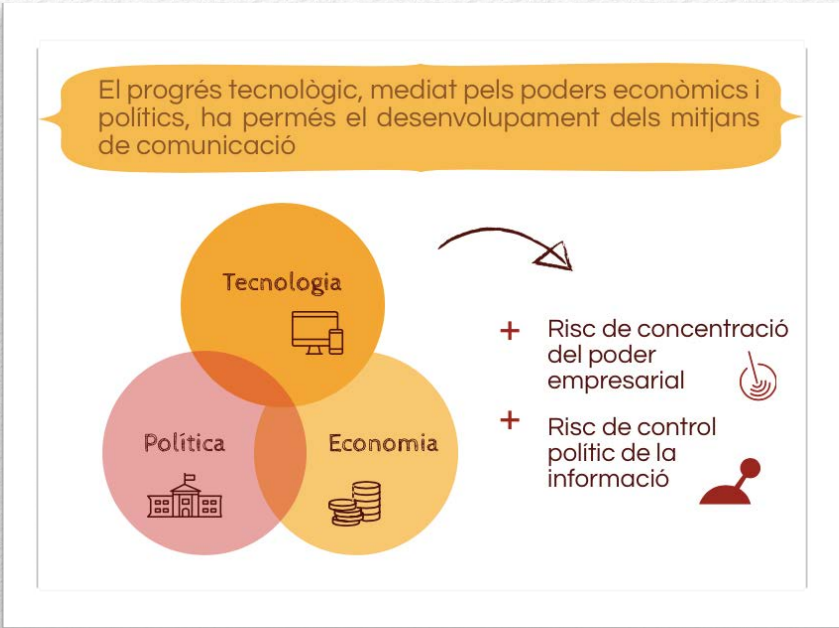
Des del segle XX fins a inicis del segle XXI, s'han viscut diferents etapes en la comunicació. En poc més d'un segle s'han desenvolupat els mitjans de comunicació de masses, el quals conviuen amb mitjans de l'actual era d'internet. Per tal de situar-nos, es pretén doncs donar resposta a alguns interrogants. Quin consum en fa la societat? Quin rol juguen els mitjans en la imatge de la discapacitat?

Evolució dels mitjans de comunicació

El desenvolupament dels mitjans de comunicació al llarg del darrer segle ha estat, bàsicament, una conseqüència directa dels progressos de la tecnologia i ha estat mediat pel poder econòmic i polític. Tradicionalment els mitjans de comunicació, i en concret la premsa escrita, han estat batejada com el quart poder.

La capacitat d'influir en l'opinió pública no ha passat mai desapercebuda, fet que ha motivat l'interés dels poders polític i empresarial. La tríada tecnologia, economia i política han estat els motors de la transformació i el progrés dels mitjans de comunicació.

El desenvolupament dels mitjans de comunicació ha canviat la manera d'entendre i intervenir sobre la realitat, alterant les pautes de relació social i mediatitzant la vida de les societats avançades. És aquest un dels motius pels quals el control dels mitjans de comunicació ha esdevingut un eix de lluita dels poders polític i econòmic.

Existeix un concepte que ha anat guanyant pes en els darrers anys i és el de post-veritat, el qual es pot definir com una distorsió deliberada de la realitat, i que troba en els mitjans el seu màxim potencial.

Taula 1: Penetració dels mitjans audiovisuals a Catalunya (% sobre el total de població). Font: EGM 3a onada de 2016.

	Televisió	Ràdio	Internet	Cinema
Total	84%	58,7%	77,3%	4,6%
De 14 a 19 anys	81,9%	55,1%	92,9%	4,6%
De 20 a 24 anys	77,2%	53,6%	95,0%	5,9%
De 25 a 34 anys	78,3%	59,9%	94,5%	6,3%
De 35 a 44 anys	78,2%	65,0%	91,8%	3,9%
De 45 a 54 anys	85,9%	65,1%	86,1%	4,7%
De 55 a 64 anys	87,9%	59,9%	75,1%	5,4%
65 i més anys	91,3%	48,5%	38,3%	3,4%

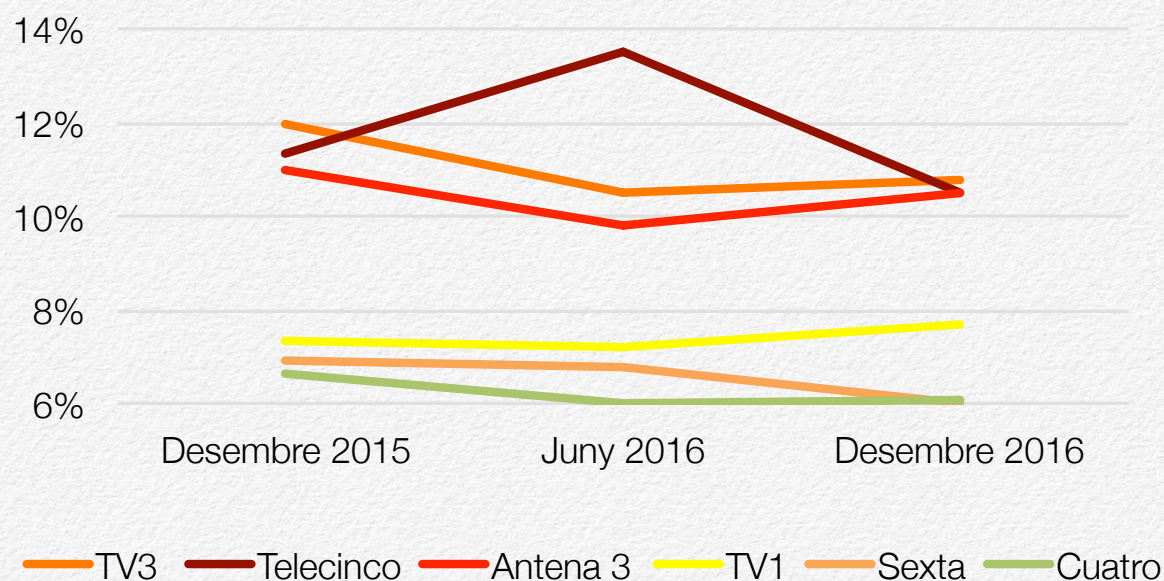
Els mitjans audiovisuals i sobretot la televisió, tenen nivells elevats de consum. El 2016 el 84% de la població catalana ha vist la televisió. Aquesta xifra va seguida per l'ús d'internet, situat al 77% i, en tercer lloc per la ràdio, amb un 58,7%. Aquestes dades mostren com tot i l'aparició de les xarxes socials i d'internet, la televisió continua tenint un paper protagonista dins dels mitjans audiovisuals pel que fa al seu ús.

Mitjans tradicionals i mitjans digitals

Aquestes xifres varien en funció de l'edat. La televisió i la ràdio són dos mitjans consumits per persones d'edats més avançades (sobretot la televisió, que entre les persones de 65 anys i més es vista pel 91,3% de la població).

Gràfic1: Evolució mensual de la quota de pantalla dels principals canals de Catalunya (en %, de desembre de 2015 a desembre de 2016). Font: Consell de l'Audiovisual de Catalunya

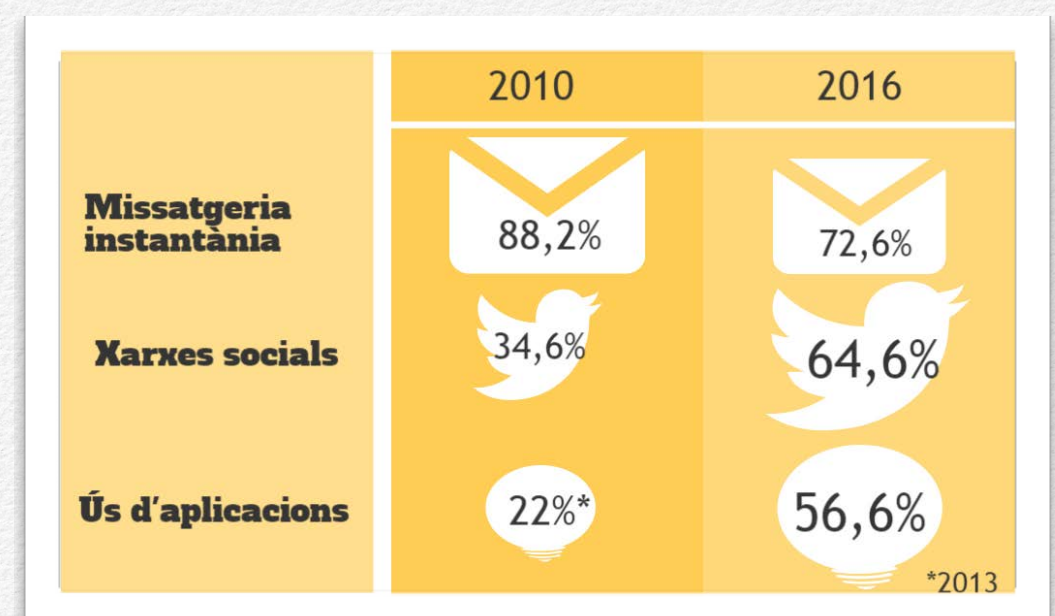

La televisió és el principal mitjà audiovisual de Catalunya. Els principals canals per audiència són TV3, Telecinco i Antena 3. És a dir, un canal públic i dos de privats que, des de desembre de 2015 competeixen pel lideratge d'audiències. Dels 7 principals canals vistos a Catalunya, només d'hi ha 2 de públics: TV3 i TV1 i la resta són privats.

Amb l'arribada de la societat de la informació l'impacte dels mitjans sobre les vides de les persones, les seves conductes i la seva interpretació de la realitat, es va fer encara més profunda. Els mitjans estan presents en la quotidianitat de les persones, en el menjador de casa seva (televisor, ràdio), als espais d'oci i fins i tot a la seva butxaca (telèfon intel·ligent o 'smartphone').

Un element destacat de la revolució tecnològica és la velocitat amb la qual els mitjans i canals de comunicació passen de ser importants a ser prescindibles i substituïts per uns altres. Aquests espais són un brou de cultiu per a la proliferació d'idees esbiaixades i el creixement de la ja esmentada post-veritat. Un altre element clau d'aquest context és la bidireccionalitat i, fins i tot, multidireccionalitat d'emissors i receptors. La capacitat d'interacció esdevé un factor regulador de la comunicació.

Taula 2: Evolució dels serveis utilitzats segons individus. Font: Audiència d'internet. AMC.

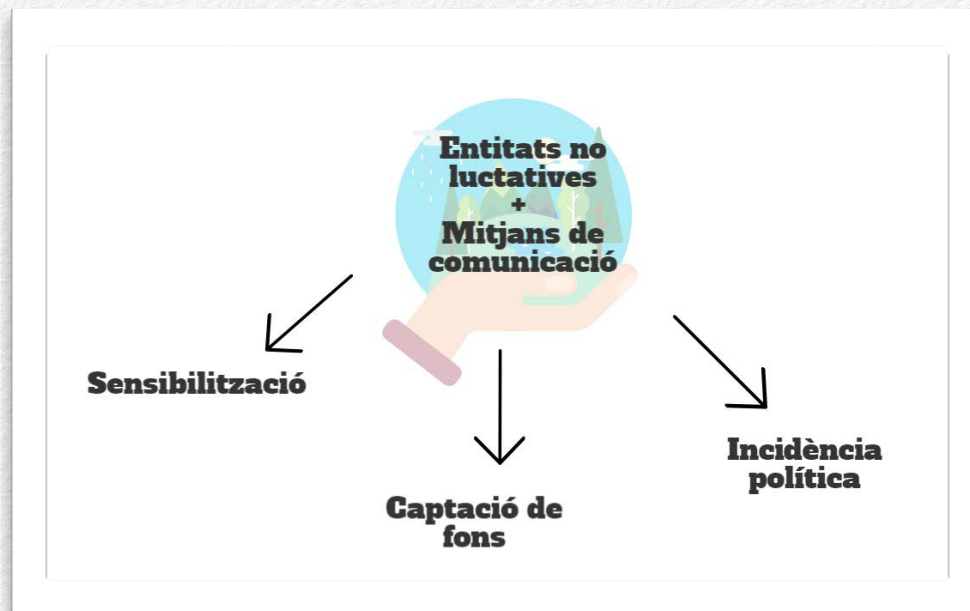

Mitjans i societat civil organitzada

L'aparició de nous mitjans de comunicació lligats a les tecnologies de la comunicació i informació (satèl·lit, cable, televisió digital, internet i recentment les xarxes socials) han remodelat el mapa de la comunicació i alterat la distribució de poders establerts pel mercat en les últimes dècades.

Amb l'era digital, s'apunta cap a una nou ecosistema de la comunicació on internet és el principal canal. Justament gràcies a internet han pogut aparèixer el que actualment es coneix com a xarxes socials, eines que permeten a les institucions, administracions, entitats i a la ciutadania, convertir-se en “media”. Aquestes transformacions del sector de la comunicació han canviat el panorama mediàtic i el paper dels mitjans amb escenaris amb usuaris actius i participatius.

Les entitats del tercer sector han trobat en els mitjans de comunicació digital eines per sensibilitzar, captar fons i fer incidència política, entre d'altres.

Rol dels mitjans

Els mitjans de comunicació contribueixen a formar l'opinió pública sobre la discapacitat, entenent aquesta com el conjunt d'atributs que la col·lectivitat atorga a les persones amb discapacitat, ja que els mitjans tenen la capacitat de seleccionar la informació, processar-la i emetre-la en forma de notícies, documentals... que determinen com s'interpreta la realitat que ens envolta.

L'article “Medios de comunicación y discapacidad” posa de manifest que les persones aprenen a valorar el que els envolta i a relacionar-s'hi i comportar-se segons pautes i models. Els mitjans de comunicació en moltes ocasions tenen la capacitat de crear o reproduir aquestes pautes i models d'allò que és correcte i veritat. D'aquí el seu rol per influir en la imatge que es té sobre la discapacitat.

A través dels mitjans de comunicació es poden conèixer realitats allunyades i prendre consciència de les situacions de discriminació i vulnerabilitat

Notícia publicada a El País 23/03/2017
-versió digital-

Hi ha una sèrie de qüestions a tenir en compte en el tractament de la discapacitat en els mitjans, que van des de la terminologia emprada fins als tipus de notícies amb les que es vincula a les persones amb discapacitat, etc. Tot plegat afecta la imatge que es crea de les persones amb discapacitat i consegüentment a la percepció social.

Com s'informa de la discapacitat?

Com presenten els mitjans de comunicació la discapacitat? On apareixen? Quin és el tractament que predomina? Aquest són alguns dels elements protagonistes d'aquest capítol, que pretén explicar com s'informa actualment de la discapacitat i quantificar la presència de les persones amb discapacitat en els mitjans.

2.1 Presència en els mitjans

El canal transmissor de la comunicació sovint determina el tractament que es fa de la discapacitat. Si es repassen breument alguns mitjans s'observa com per exemple la **ràdio pot ser un mitjà força emprat per a la normalització de les persones amb discapacitat**.

Els elements que es consideren són, que és un mitjà accessible (excepte per a les persones sordes), **és més barat que altres mitjans de masses, està molt estès i es pot escoltar des de qualsevol lloc**, encara que sigui fent altres activitats. També és un mitjà adequat perquè les persones amb discapacitat s'expressin sense intermediaris, tot eixamplant la seva visibilitat i afavorint la seva contribució a la societat. En col·lectius de salut mental sovint es fan servir com a eina terapèutica.

La televisió en canvi, si bé podria ampliar l'espectre d'espectadors als que arriba i representa, encara no disposa del pes i la participació de les persones amb discapacitat en societat, tal com adverteix la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència. En l'*Informe sobre el grado de cumplimiento de las obligaciones impuestas en materia de accesibilidad y presencia de las personas con discapacidad en los medios audiovisuales* afirma:

“Seria aconsellable per projectar una imatge de normalitat, que els prestadors de serveis audiovisuals impulsessin l'aparició de persones amb discapacitat a programes d'entreteniment, series, concursos, programes infantils i juvenils així com en campanyes de publicitat” (Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, 2014-2015).

Cal considerar també tots els missatges implícits i la imatge de la discapacitat que es projecta des de la televisió, en quins esdeveniments, com es projecta... però parant especial atenció, ja que aquest mitjà audiovisual té un impacte visual més gran.

La ràdio com a eina d'inclusió

La ràdio pot ser un mitjà idoni per a la integració de les persones amb discapacitat. Alguns exemples són...

Ràdio Vallecas, Madrid

Emissora amb experiència en programes conduïts per persones amb discapacitat tot partint de la desdramatització de la discapacitat.

Radio Godella, València

La cooperativa Koynos, entitat constituïda per persones amb discapacitat realitza i emet un programa amb continguts sobre les necessitats de les persones amb discapacitat i on participen joves de l'entitat.

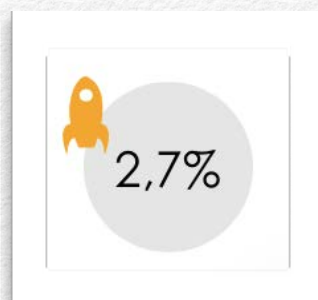
Ràdio Nikosia, Barcelona

Emissora creada i gestionada per persones diagnosticades amb malaltia mental que té l'objectiu de lluitar contra l'estigma vinculat amb la salut mental i, també, de donar suport a altres col·lectius socials estigmatitzats.

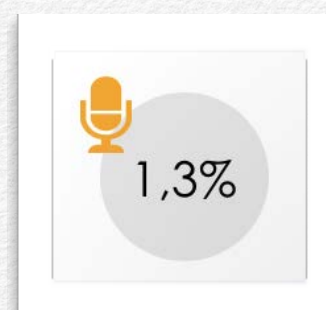
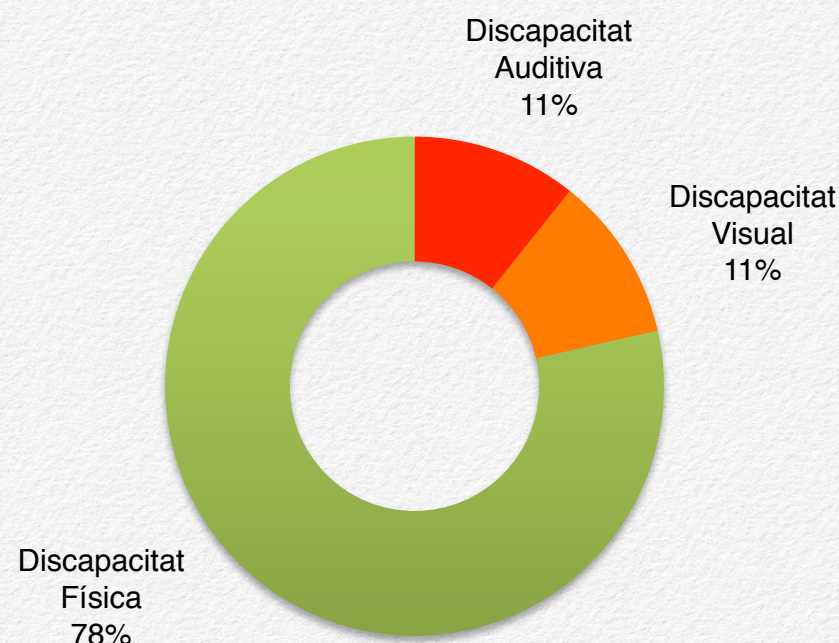
2.2 Aparicions en televisió

El 2,7% dels personatges de ficció tenen discapacitat, percentatge que si es compara amb el 6% de persones que tenen discapacitat en la vida real, mostra una infrarepresentació del col·lectiu

Segons les dades del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, al 2013, el 2,7% dels personatges de ficció tenien una discapacitat reconeguda. I d'entre els personatges de ficció amb discapacitat, majoritàriament són discapacitat física i, en menor mesura, amb discapacitat auditiva o visual. Aquestes xifres, si es comparen amb la representació dels diferents tipus de discapacitat mostren una invisibilitat de la discapacitat intel·lectual i les malalties mentals, que representen el 29,3% de les persones amb discapacitat (segons l'Idescat 2016), fet que pot correspondre amb l'estigmatització del col·lectiu.

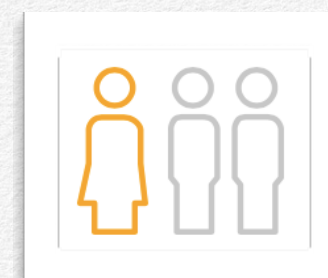
Gràfic 2: Tipus de discapacitat dels personatges de ficció. Font: Consell de l'Audiovisual de Catalunya 2013.

Només l'1,3% de les intervencions en debats i entrevistes està participada per una persona amb discapacitat. En el cas de la presència en informatius la xifra baixa fins el 0,4%

Respecte als teleinformatius, les dades del Consell de l'Audiovisual de Catalunya de 2013 mostren com només el 0,4% dels teleinformatius van comptar amb alguna persona amb discapacitat. I un 1,3% de les intervencions en debats i entrevistes va estar participada per alguna persona amb discapacitat. D'aquestes intervencions, 2/3 són protagonitzades per homes, fet que apunta cap a la doble discriminació de les dones i la invisibilització dins la societat.

Les dones amb discapacitat pateixen una doble discriminació: només 1 de cada 3 de les aparicions estan protagonitzades per dones

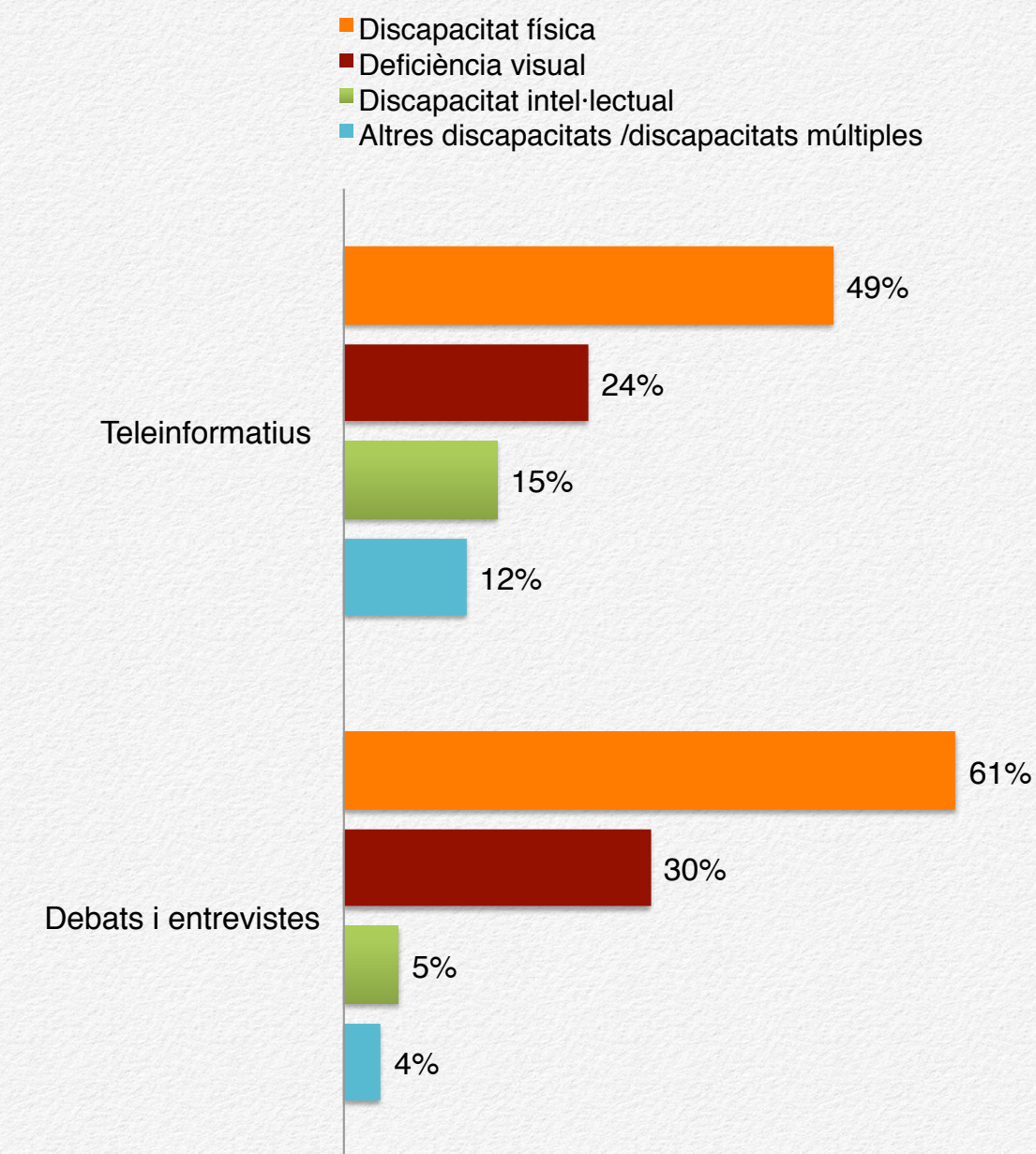
L'anàlisi del tipus de discapacitat de les persones que apareixen en les entrevistes, debats i teleinformatius, indica que el tipus de discapacitat més representat és el físic, seguit per la discapacitat visual, en tercer lloc la intel·lectual i, finalment, altres tipus de discapacitats.

Aquest ordre sobrerrepresenta a les persones amb discapacitat visual, que en realitat són el 6,8% de les persones amb discapacitat i infrarepresenta les persones amb discapacitat intel·lectual, que en realitat són el 29,3% de la població amb discapacitat, junt amb la salut mental.

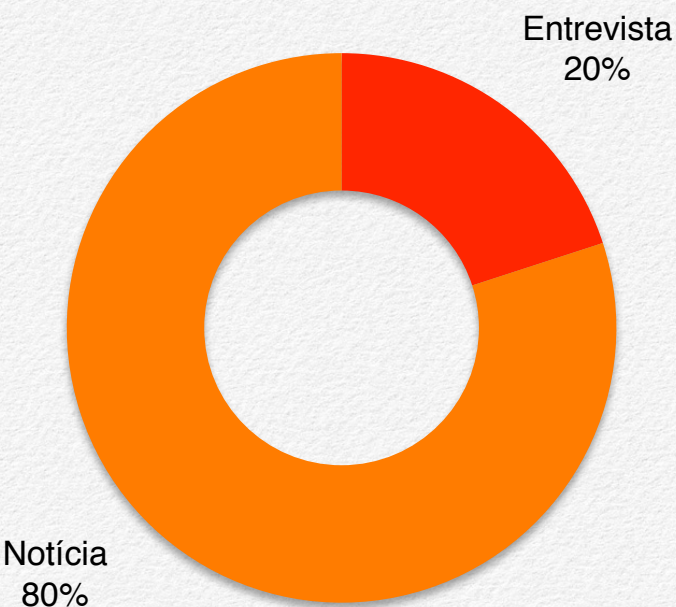
2.3 Aparicions en televisió i premsa escrita

Gràfic 3: Tipus de discapacitat dels personatges de les persones que intervenen en debats, entrevistes i teleinformatius. Font: Consell de l'Audiovisual de Catalunya 2013.

Les aparicions en premsa escrita són principalment a través d'informacions de fonts secundàries, és a dir, com a notícies. A través de les entrevistes es dona veu a les persones, es poden conèixer visions i posicionaments en primera persona, però a través de la notícia el focus es desplaça cap a altre punt d'interès. Aquest fet indica que el relat continua sent construït des de fora i no des de la visió de les persones protagonistes.

Gràfic 4 Presència de la discapacitat en premsa escrita en funció de si apareix en entrevistes o en notícies. Font: Rodrigo Ruiz, 2014.

2.4 Anàlisi del discurs

La discapacitat als mitjans de comunicació sovint s'aborda des de temàtiques que esbiaixen el mateix concepte de discapacitat. Els sinistres, accidents, situacions d'exclusió o de vulnerabilitat i aquelles situacions en què les persones amb discapacitat tenen unes necessitats diferents, contribueixen a una imatge negativa. **En programes no especialitzats els temes abordats fonamentalment són: perspectiva mèdica (com a malaltia, diagnòstic, prevenció, rehabilitació), problemàtica laboral, barreres físiques, aspectes econòmics o legals, afectació familiar i aspectes educatius.** Això no vol que dir els mitjans puguin (i hagin) de fer denúncia de situacions de discriminació i vulneració de drets. Ben al contrari són una eina essencial de visibilització i sensibilització. Però no és tant el que es diu sinó com es diu.

Tradicionalment s'han descrit a les persones amb discapacitat com a receptores, imatge que ha contribuït a fomentar la marginalitat del col·lectiu i que no es correspon amb la realitat. Hi ha un reduccionisme i simplificació en el tractament de la discapacitat que en algunes ocasions duu a l'ús d'estereotips, la ridiculització de la diferència o la victimització de les persones amb discapacitat.

El tractament de la discapacitat als mitjans no només passa per unes determinades temàtiques bàsicament vinculades a les necessitats especials i diferenciades de les persones amb discapacitat, sinó que també es tracta com a malaltia, drama o problema. És a dir, s'ubica a les persones amb discapacitat en una clara posició de víctimes que la situa com agents passius de la seva vida, en comptes d'apoderar-les i mostrar-les com subjecte de la seva vida. A tall d'exemple s'han recollit alguns titulars de diferents diaris digitals on s'observa clarament aquest tractament de la discapacitat.

LA RAZÓN

Detenido por presunta agresión sexual a un menor discapacitado en Punta Umbría (Agost 2014)

a
ara.cat

Ni-ni per força: el drama dels discapacitats intel·lectuals (Maig 2016)

EL PAÍS

El bordillo que impide a Mayte volver a casa (Setembre 2016)

el Periódico

Nueve de cada 10 discapacitados intelectuales han sufrido alguna agresión a lo largo de su vida (Octubre 2016)

LA GACETA

Policías de EEUU matan a tiros a un discapacitado en silla de ruedas (Setembre 2015)

LA VANGUARDIA

Un conductor discapacitado sin carnet, detenido por conducir un Porsche a 297 km/h (Març 2016)

ABC

La sociedad parece demandar a las personas con discapacidad si merecen o no vivir (Febrer 2017)

EL MUNDO

Condenado a 1 año y siete meses un discapacitado mental tras incautarle 2,4 gramos de droga (Desembre 2016)

el Periódico

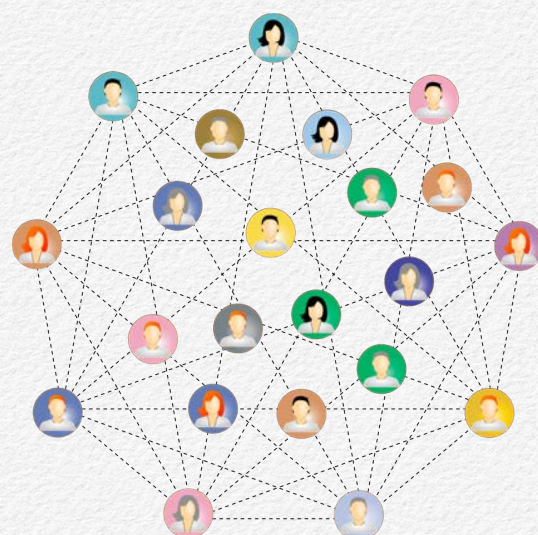
Nueve años por abusar de su hija, discapacitada mental, a la que dejó embarazada (Març 2016)

NOTA: Les notícies seleccionades tot i no ser representatives dels mitjans de comunicació, són actuals i presents en les notícies quotidianes.

El mitjans tradicionals han anat evolucionat el tractament de la discapacitat d'uns anys ençà, no només a través dels canvis terminològics per referir-se a les persones amb discapacitat. Si bé fa uns anys (i actualment encara es pot observar en alguns mitjans) la discapacitat es presentava vinculada a desastres, problemes, situacions de vulnerabilitat... i es considerava a les persones amb discapacitat sempre amb l'atribut principal "discapacitat", darrerament comencen a aparèixer als mitjans notícies vinculades a la seva vida quotidiana i a les preocupacions compartides amb qualsevol altra persona sense discapacitat: la feina, la formació, l'oci, l'associacionisme... contribuït així a la normalització de la discapacitat.

Pel que fa a les xarxes socials, encara es fa difícil analitzar com es tracta la discapacitat perquè hi ha pràctiques molt heterogènies. Degut a la mateixa idiosincràsia de les xarxes 2.0, amb un caràcter marcadament horitzontal en l'accès, fa que hi hagi tant representacions del tractament de la discapacitat molt positives però també altres de negatives.

Amb tot, cal reconèixer que aquestes han permès al mateix col·lectiu amb discapacitat i a les entitats que treballen pels drets de les persones amb discapacitat, poder divulgar el seu missatge i produir informació i notícies que arriben a un ampli ventall de la població.

Tot i que cada cop més s'eviten termes negatius o que poden resultar feridors, es continua substantivant o essencialitzant el dèficit convertint-lo en allò que caracteritza a la persona i la defineix davant la societat. Però la discapacitat és una característica més de la persona, en la mateixa mesura que les característiques físiques, la seva professió, etc.

Aquest tractament es produeix, en part, perquè no són les persones protagonistes les que creen el relat i la interpretació sobre la discapacitat. Es dóna poca paraula a les protagonistes i, en moltes ocasions, quan la tenen és només per parlar sobre la discapacitat com si es tractés de l'únic tema que poden abordar.

Tractament de les dones en els mitjans

Montserrat Balas en el seu article 'El tratamiento de la discapacidad en los medios de comunicación' recull:

"Si és escàs el temps i espai que els mitjans dediquen a la discapacitat, el de les dones amb discapacitat és pràcticament inexistent. I quan apareixen se'ls presenta en general com a éssers febles, dependents i inferiors. La seva existència guanya en invisibilitat, doncs al considerar que no encaixen ni tan sols en els cànons tradicionalment assignats al seu gènere, deixen de participar en activitats com les dels seus iguals en edat i gènere: no se'ls considera en el paper de parelles, mares, ..."

Ús del llenguatge en la premsa digital

3

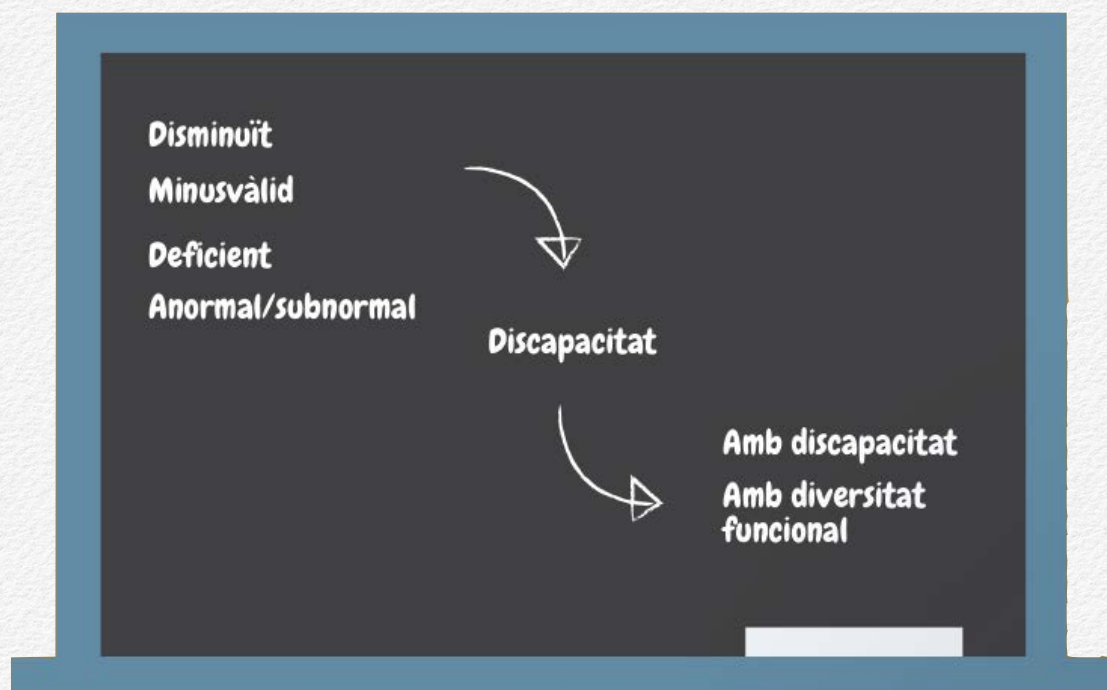
Els continguts que la premsa transmet estan en molts cops influenciats pels estereotips i prejudicis presents a la societat; això pot produir una informació esbiaixada o parcial quan es tracta de la discapacitat. Un element que intervé i condiciona aquest plantejament és el llenguatge i la terminologia que s'utilitza per referir-se a la discapacitat.

3.1 Ús del llenguatge i el terme discapacitat

El llenguatge té una importància transcendental en la nostra percepció de la realitat, tot condicionant el pensament. El llenguatge no és neutral, una mateixa paraula pot tenir sentits diferents depenent de l'ús i la intencionalitat. Amb la paraula es pot integrar i marginar. Com diu Octavio Paz a la seva obra "El laberint de la soletat" (1950), tot estil és quelcom més que una manera de parlar. És una manera de pensar i per tant, un judici implícit o explícit sobre la realitat que ens envolta.

La terminologia és el reflex de les idees, concepcions i actituds davant d'un tema. La successiva substitució de termes per referir-se a les persones amb discapacitat representa interès per buscar termes menys pejoratius i estigmatitzadors. No obstant això, els canvis són superficials si no es corresponen amb una eliminació dels prejudicis i estigmes vinculats a la discapacitat. Un canvi només terminològic pot no implicar un canvi de valors.

En el camp de la discapacitat s'ha viscut en els darrers 50 anys una evolució de conceptes que representen un desig d'adaptar el terme a les sensibilitats dels nous col·lectius, de la comunitat acadèmica, etc.

Actualment encara s'està en procés de superar termes com "discapacitats" o "discapacidades" per substituir-lo per "persones amb discapacitat", acepció que no essencialitza la discapacitat. En paral·lel han aparegut termes com "diversitat funcional" que volen avançar un pas més en l'evolució del tractament de la discapacitat però per ara, no compten amb el suport de tot el col·lectiu i les entitats que treballen pels drets de les persones amb discapacitat.

Cerquem en premsa digital les aparicions de la paraula discapacitat i analitzem el tipus de notícies

Per tal de posar xifres a l'anàlisi del llenguatge sobre la discapacitat s'han cercat fonts secundàries (en instituts d'estadística, observatoris, etc.) però aquesta ha estat infructuosa. A mode il·lustratiu i per exemplificar com es mostren els missatges vinculats a la discapacitat a través dels mitjans de comunicació, s'ha cercat el rànquing de la premsa digital amb més persones usuàries, i entre els 4 principals mitjans, s'ha fet una cerca de les notícies on apareixien el terme discapacitat (el qual pot ser tant substantiu com adjectiu, anar precedit de 'persona amb', etc.).

3.2 Estudi de cas, anàlisi de 4 mitjans digitals

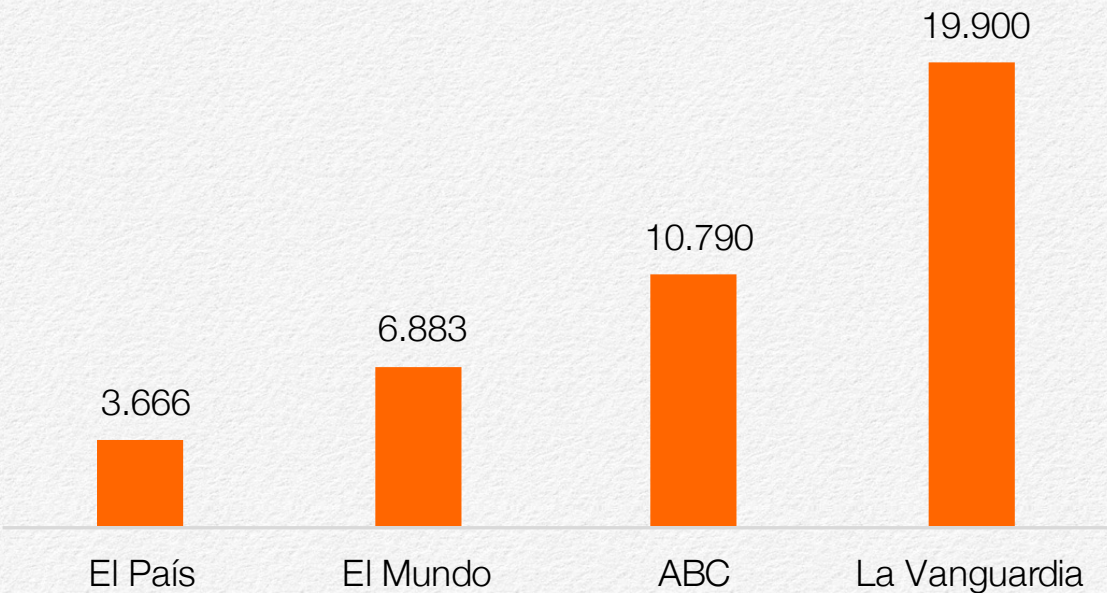
Taula 3 Principals mitjans de comunicació digital escrita segons nombre de lectors/es a Espanya el maig del 2016. Font: ComScore

1	El País	14.605
2	El Mundo	13.911
3	La Vanguardia	12.284
4	ABC	11.509

S’han cercat continguts on apareixen la discapacitat esmentada en cadascun dels 4 mitjans, des de l’1 de gener del 2017 fins al 31 de març de 2017. Una primera anàlisi mostra que hi ha diferents nivells de presència de la discapacitat entre ells i diferents tractaments.

Nota metodològica: les dades sobre els continguts dels mitjans de comunicació que es presenten són el resultat de cercar als buscadors dels diaris digitals esmentats els conceptes “discapacitat” i “diversitat funcional” tot acotant per dates. A partir de la cerca resultant s’ha procedit al recompte de notícies i de paraules, identificació de l’àrea on s’ubica la notícia, etc. S’ha de tenir en compte que cada mitjà té el seu propi motor de cerca i això pot produir diferències en els criteris interns de la cerca. Cal tenir en compte també que les dades resultants corresponen als resultats que el cercador de cada mitjà troba, independentment de si la notícia tracta sobre discapacitat o només l’esmenta.

Gràfic 5 Nombre de resultats en cerques a mitjans digitals si es cerca la paraula “discapacitat”. Font: Elaboració pròpia a partir de les pàgines web dels mitjans de comunicació indicats en el gràfic 2017

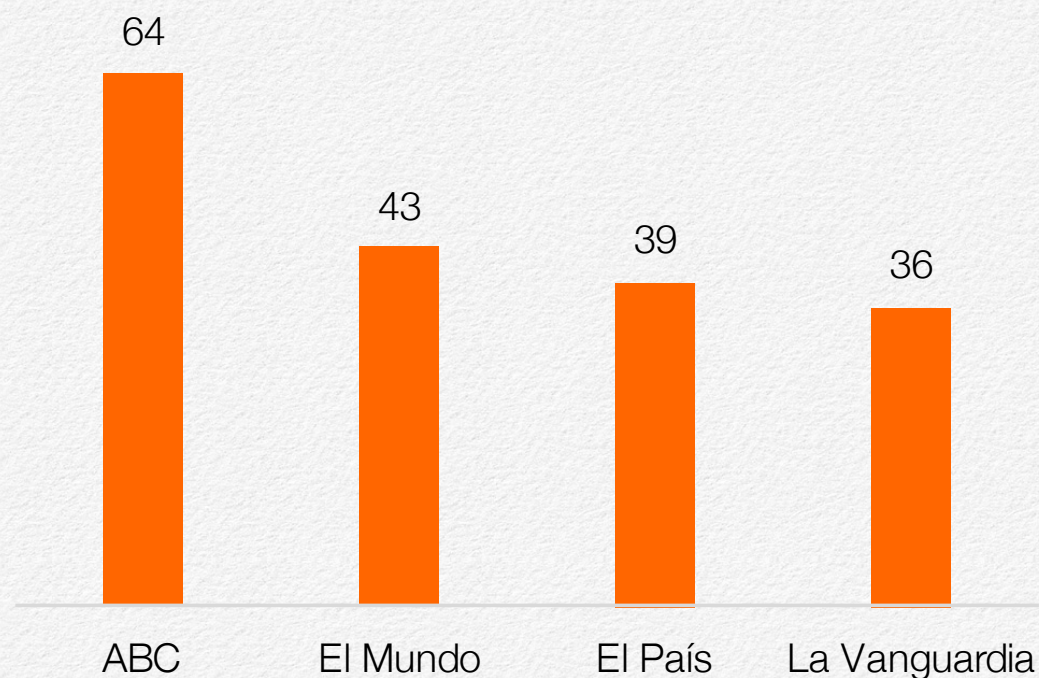

Els resultats mostren que, durant el període analitzat, La Vanguardia ha publicat 19.900 entrades on apareix la paraula “discapacitat”, 10.790 l’ABC, 6.883 El Mundo i 3.666 El País. Cal matisar que la paraula discapacitat pot ser utilitzada com substantiu i com adjectiu.

Ara bé, si de totes les notícies on apareix aquest terme se’n fa una anàlisi exhaustiva, es pot observar com més del 80% de les notícies comptabilitzades no tracten pròpiament de la discapacitat. És a dir, a la notícia apareix la paraula però no se centra en aquesta.

Gràfic 6 Nombre de notícies sobre discapacitat que apareixen als mitjans de comunicació “El Mundo”, “El País”, “La Vanguardia”, “ABC” durant els mesos de gener, febrer i març de 2017. Font: Elaboració pròpia a partir de les pàgines web dels mitjans de comunicació. 2017

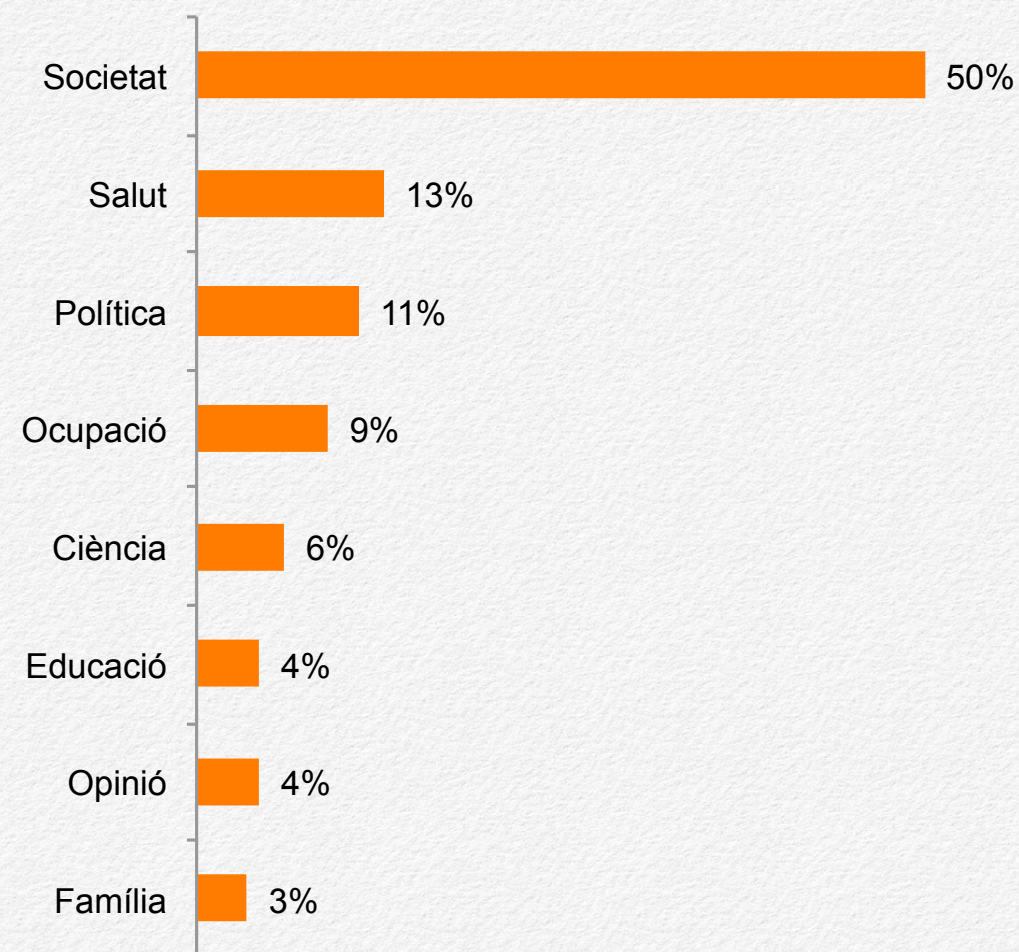

A la vista dels resultats, no només es produeix una reducció important del nombre de notícies que es comptabilitzen sinó que l'ordre de mitjans de comunicació segons presència de la discapacitat canvia. Segons l'estudi dels continguts de les notícies, és l'ABC qui més notícies sobre la discapacitat recull, seguit per El Mundo, El País i La Vanguardia. Un ordre completament diferent del resultant del nombre de notícies on apareix el terme “discapacitat”.

Un altre element analitzat té a veure amb la consideració de la discapacitat segons la secció del diari on s'ubiquen. Els resultats mostren que

1 de cada 2 notícies on apareix la paraula “discapacitat” s'ubiquen en la secció de societat. Aquesta secció no deixa de ser una mena de calaix de sastre de notícies diverses. El 13% se situen en la secció de salut i el 11% en política. A més, el 9% es troben en la secció d'ubicació, el 6% en ciència i el 4% en educació. Un altre 4% se situa a la secció d'opinió i, per últim el 3% en la secció de família.

Gràfic 7 Nombre de notícies segons secció on estan dels mitjans: “El Mundo”, “El País”, “La Vanguardia”, “ABC” els mesos de gener, febrer i març de 2017. Font: Elaboració pròpia a partir de les pàgines web dels mitjans de comunicació. 2017

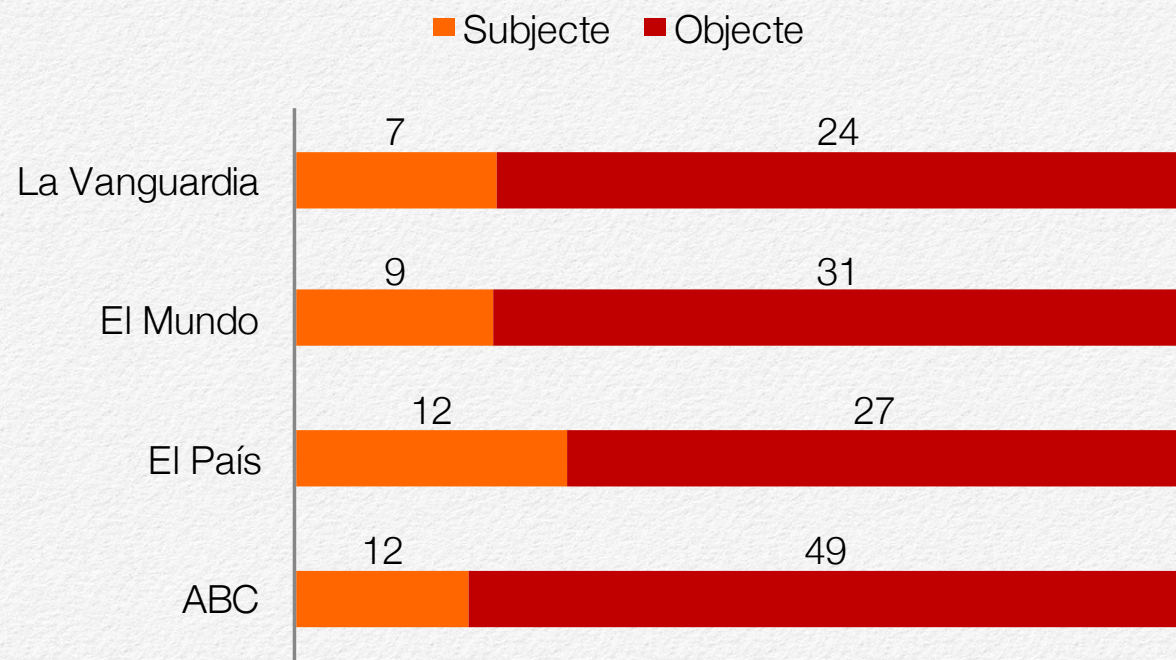

Entre les notícies que aborden de manera directa la discapacitat s'ha realitzat una anàlisi més profunda. En concret s'ha analitzat si la persona amb discapacitat són tractades com objecte o subjecte de la notícia. Els resultats mostren que de forma general el tractament de la persona amb discapacitat és com objecte, a qui van dirigits serveis socials o a qui protegir.

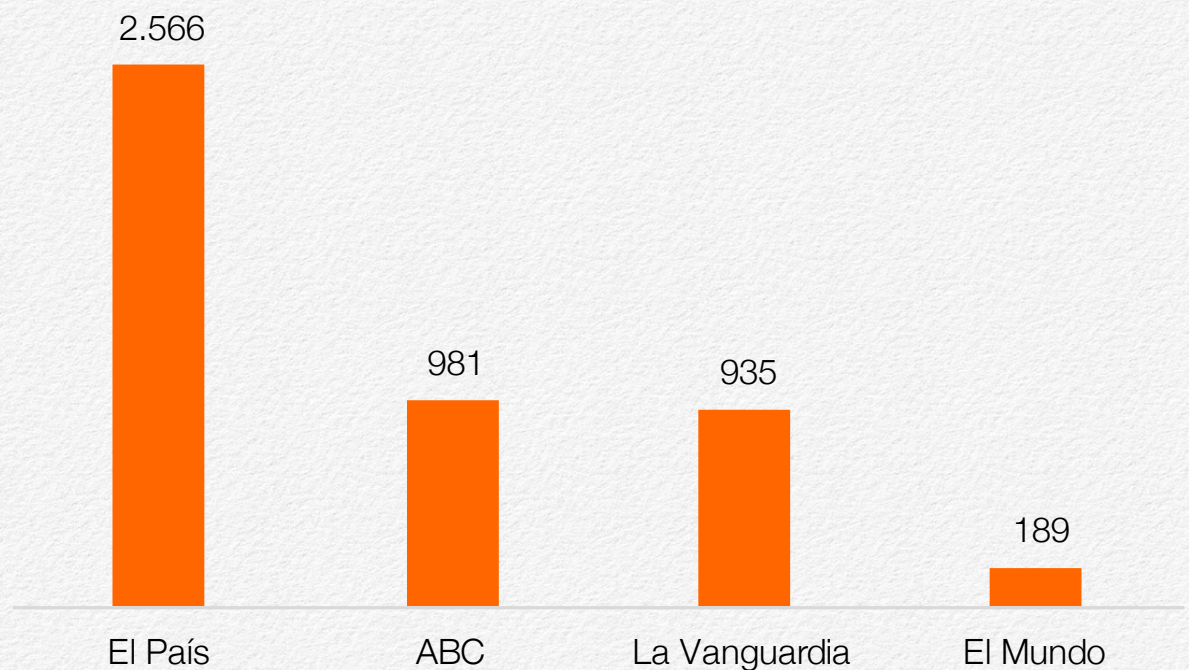
Aquesta aproximació a la discapacitat no afavoreix el reconeixement dels seus drets i un tractament en igualtat de condicions amb la resta la ciutadania.

Gràfic 8 Nombre de notícies sobre si tracten a les persones amb discapacitat com a subjectes o objectes dels mitjans: "El Mundo", "El País", "La Vanguardia", "ABC" els mesos de gener, febrer i març de 2017. Font: Elaboració pròpia a partir de les pàgines web dels mitjans de comunicació. 2017

En aquest exercici de cerca en els 4 diaris digitals amb més persones lectores, també s'ha volgut cercar el concepte de 'diversitat funcional'. Els resultats obtinguts mostren que hi ha un major ús del terme "discapacitat" que "diversitat funcional", però el mitjà que, proporcionalment utilitza més el terme "diversitat funcional" és el País. La Vanguardia és el mitjà que comptabilitza més continguts vinculats amb la "discapacitat" o on apareix aquesta paraula, molt per sobre de la resta de mitjans i seguit per l'ABC, El Mundo i El País. D'altra banda, respecte a la presència del terme "diversitat funcional", El País és on més apareix el terme, amb 2.566 aparicions, seguit per l'ABC, La Vanguardia i El Mundo.

Gràfic 9 Nombre de resultats en cerques a mitjans digitals si es cerca "Diversitat Funcional". Font: Elaboració pròpia a partir de les pàgines web dels mitjans de comunicació. 2017

De l'anàlisi realitzada es desprèn que "persones amb discapacitat" s'utilitza de forma més freqüent que d'altres termes com "discapacitat o discapacitada" o "persones amb diversitat funcional". L'ús d'uns termes o uns altres sembla tenir una vinculació amb unes determinades temàtiques i tractaments de la discapacitat.

Les principals temàtiques a les quals es vinculen els continguts sobre "persones amb discapacitat" dels mitjans estudiats són la reivindicació de drets i la denúncia social, com a col·lectiu que lluita per aconseguir acabar amb la discriminació que pateixen i en aquest sentit també es vincula la temàtica als serveis i equipaments per a les persones amb discapacitat.

Per altra banda, quan es parla de "discapacitats" o "discapacidades" directament vinculat a les persones, és habitual que sigui en notícies sobre accidents o incidents "Un discapacitado mental muere tras ser agredido por un compañero de residencia"; "Los casos de maltrato a discapacitadas duplican a los del resto de mujeres".

En aquests dos casos hi ha una victimització de les persones amb discapacitat, però també es troben les situacions oposades on les persones amb discapacitat són les agressores o causants d'un accident o incident "El discapacitado "cazado" a 297 km/h en un Porsche".

S'ha d'anar amb compte amb aquests tipus de contingut que poden contribuir a nodrir el discurs de l'odi que en alguns casos s'ha focalitzat cap a persones amb discapacitat, sobretot quan se les vincula amb agressions, violència, desgràcies, accidents... fets que les presenten com a persones perilloses però, al mateix temps, inferiors; que cal medicalitzar, controlar...

Cal assenyalar també que s'han trobat diverses notícies on hi poden confluïr 3 o 4 maneres diferents per referir-se al col·lectiu de persones amb discapacitat conjugant un "persones amb discapacitat" amb un "discapacidades" i "diversidad funcional".

Taula 4 Característiques identificades en alguns dels continguts en premsa escrita que tracten la discapacitat.

Espectacular	Cercant l'impacte del titular
Esbiaixada	Destacant les diferències
Parcial	No presenta les persones amb discapacitat en la seva vida quotidiana
Estereotipada	Predomina la càrrega, el problema, la dependència o tot el contrari, l'heroi o heroïna
Institucionalitzada	Les fonts solen ser institucions
No participada	Les persones amb discapacitat no hi són presents excepte si és per reforçar l'espectacularitat

Un altre dels temes que apareix vinculat a la discapacitat és el dels obstacles amb què es troben les persones amb discapacitat, que en alguns casos es relaciona amb les lluites del col·lectiu.

Són habituals els continguts sobre persones singulars amb discapacitat que han aconseguit l'èxit “malgrat i gràcies” a la seva discapacitat, sigui a nivell artístic, esportiu o laboral. En aquests casos es presenten casos extrems de ballarines d'èxit, persones que van al Dakar a competir i tenen una discapacitat física o fotògrafs reconeguts amb discapacitat visual.

Taula 5 Elements analitzats dins de les notícies i principals resultats trobats. Elaboració pròpia a partir de les pàgines web dels mitjans de comunicació. 2017

Temàtica	Reivindicació de serveis Accidents Incidents Històries de superació
Terminologia	Persona amb discapacitat Discapacitat Diversitat funcional
Subjecte/Objecte	Rol passiu i receptor
Imatge	Persona amb Síndrome de Down Persona en cadira de rodes

Les fotografies que acompanyen el text en les notícies són tant importants en molts casos com el text.

En aquest sentit cal esmentar que si bé la major part de les notícies van acompanyades d'una imatge, aquesta en molts casos està escollida més per motius mediàtics que no pas estrictament informatius.

Hi ha moltes persones amb discapacitat la imatge de les quals no permet saber si tenen discapacitat o no; i en canvi, a la premsa és més habitual la presència de persones amb Síndrome de Down o discapacitat física, dos tipus de discapacitat que habitualment són ràpidament identificables visualment.

Reptes dels mitjans en la inclusió

Els mitjans de comunicació, tot i que han avançat en el tractament de la discapacitat, encara han d'avançar en el camí cap a la igualtat i el respecte a la diversitat. Alguns dels elements sobre els quals s'ha de treballar són l'accessibilitat als continguts dels mitjans de comunicació i la visibilitat que tenen aquests.

4.1 Accessibilitat

Els mitjans de comunicació tenen la capacitat de crear opinió sobre diferents col·lectius, i a la vegada poden incloure o excloure a les persones amb discapacitat degut a l'accessibilitat del seu missatge i canal utilitzat. En aquest sentit es pot reconèixer l'evolució dels serveis d'accessibilitat en els mitjans de comunicació audiovisuals espanyols, fet que ha beneficiat sobretot espectadors amb discapacitats sensorials. Alguns dels mecanismes que permeten fer accessibles els continguts audiovisuals són la subtitulació, l'audiodescripció i la interpretació de la llengua de signes.

El principi d'accessibilitat per a tothom i el disseny universal es basa en la no discriminació de cap persona i en l'acceptació de la diversitat humana com a valor enriquidor.

A mode d'exemple, a continuació es poden veure algunes de les eines que faciliten l'accessibilitat universal. Les imatges i conceptes provenen de l'article "*La accesibilidad a los medios de comunicación audiovisual a través del subtitulado y de la audiodescripción*" de Jorge Díaz Cintas (2010), acadèmic expert en el món audiovisual.

1.- Etiquetas identificadoras que indiquen qui parla:

La identificació de l'actor que parla es fa mitjançant el nom d'aquest en els subtítols per facilitar l'accessibilitat al diàleg.

2.- Assignació de colors diferents als interlocutors:

Els colors diferents marquen els diferents actors que intervenen en el diàleg.

3.- Posicionament estratègic de subtítols:

La diferenciació en la posició dels fragments de cada personatge facilita la lectura i la interpretació.

4.- Representació d'elements fonològics o sorolls:

Els canvis d'entonació, timbre, velocitat... es representen també als subtítols

D'altra banda, les cançons i la música són un altre dels reptes a l'hora de traduir-los en un llenguatge intel·ligible i accessible. En molts casos simplement s'anota als subtítols el tipus de música o so que s'està emetent en aquell moment:

Els elements no verbals que contribueixen a generar un ambient determinat, com la música, es poden anotar també per contribuir a la millor interpretació de l'escena.

Marc normatiu

La Llei General de l'Audiovisual de 2010 obliga les cadenes públiques a oferir uns mínims percentatges de programes accessibles, amb subtitulats, audiodescripció i llenguatge de signes. Segons la previsió de la Llei, el 2015 totes les cadenes públiques haurien de tenir el 100% dels seus continguts adaptats a persones amb discapacitat sensorial.

Art. 8 dels drets de les persones amb discapacitat de la Llei 7/ 2010, de 31 de març, de la Comunicació Audiovisual diu:

1. Les persones amb discapacitat visual o auditiva tenen dret a una accessibilitat universal a la comunicació audiovisual, d'acord amb les possibilitats tecnològiques.
2. Les persones amb discapacitat auditiva tenen dret a que la comunicació audiovisual televisiva, en obert i cobertura estatal o autonòmica, subtituli el 75% dels programes i tingui, com a mínim, dues hores a la setmana d'interpretació de llengua de signes.
3. Les persones amb discapacitat visual tenen el dret a que la comunicació audiovisual televisiva, en obert i cobertura estatal o autonòmica compti almenys amb dues hores d'audiodescripció a la setmana.

4.2 Visibilitat i sensibilització

En paral·lel i per garantir que les persones amb discapacitat poden gaudir d'aquests avenços, és important que les administracions públiques adoptin les mesures necessàries per garantir l'accés de les persones amb discapacitat mitjançant l'existència d'una oferta suficient d'equips receptors de televisió digital que permetin rebre'n els continguts, facilitin la navegació per mitjà de menús de configuració, guies electròniques de programació i serveis interactius, d'acord amb els principis d'accessibilitat universal i de disseny per a tothom.

A més dels mitjans audiovisuals, que han evolucionat en positiu els darrers anys, hi ha altres mitjans de comunicació com la premsa escrita o la ràdio en els quals l'accessibilitat no ha millorat tant malgrat la creixent demanda de continguts adaptats i la pressió dels col·lectius de persones amb discapacitat. Si més no, cal considerar que molts d'aquests continguts tenen la seva versió digital que permet continguts més accessibles, com per exemple les versions digitals de la premsa o de les emissores de ràdio.

Cal moderar i matisar que aquests canvis no són encara generalitzats en tots els mitjans; doncs si bé l'evolució en el tractament de les persones amb discapacitat s'ha produït mitjançant la incorporació d'una perspectiva construïda des del respecte, també és cert que encara hi ha moltes mancances per poder dir que s'ha incorporat la igualtat com a premissa en l'abordatge de continguts sobre persones amb discapacitat.

No obstant això, s'ha de reconèixer un canvi important tant en la terminologia utilitzada pels mitjans com en el tipus de notícies i continguts amb els que apareixen vinculats.

Factors de millora

Per a les expertes López González & López González (2007), els factors que han intervingut en la millora del tractament de la discapacitat als mitjans s'han plasmat a la pràctica en:

- Campanyes específiques de sensibilització: prevenció i conscienciació de les persones amb discapacitat i els seus familiars i la inclusió i normalització social i laboral
- Programes informatius destinats a les persones amb discapacitat (llengua de signes, subtitulació...)
- Presència regular de persones amb discapacitat als mitjans de comunicació, no només en temes de discapacitat.
- Aparició de persones amb discapacitat en anuncis publicitaris comercials. Reflexa la normalitat de les necessitats i de la vida quotidiana de les persones amb discapacitat.
- Ampliació de la presència de persones amb discapacitat en altres espais televisius com series de TV, programes infantils o juvenils.
- Inclusió de la temàtica de la discapacitat i de les necessitats educatives especials en programes científics i culturals, informes, debats...

Per una correcta visibilització

1 Promoure

La presència activa de persones amb discapacitat als mitjans de comunicació

La preservació de la intimitat de la persona

L'aparició de persones amb discapacitat en sèries de proximitat, programació infantil... per apropar les diferències al públic en general i normalitzar aquestes situacions

Que les persones amb discapacitat tinguin rols de presentadors/res, contertulians... de la mateixa manera que la resta de població

Un llenguatge verbal i iconogràfic respectuós i lliure d'estereotips discriminatòris

Per una correcta visibilització

2 Evitar

Dramatitzar la discapacitat

Criminalitzar i substantivitzar

Infravalorar les possibilitats de les persones amb discapacitat

Reproduir arquetips de bellesa que no es corresponen amb la majoria de persones ni amb la diversitat social

Associar discapacitat-asexualitat

Representacions paternalistes

Ridiculitzar a les persones amb discapacitat per les seves diferències: manera de parlar, de moure's...

Tractar la discapacitat com quelcom infreqüent o aïllat

Il·lustrar les informacions amb imatges que desperten compassió

4.3 Decàleg per a un ús apropiat de la imatge social de la discapacitat

Es fa evident una major sensibilitat entre el sector de la comunicació mitjançant els múltiples tractats, decàlegs i propostes de bones pràctiques que han aflorat els darrers anys per part de diversos actors i que tenen l'objectiu de dotar d'eines i crear un codi ètic a l'hora de tractar els continguts vinculats a la discapacitat.

Decàleg per a un ús apropiat de la imatge social de la discapacitat

El CERMI, organització de referència espanyola en defensa dels drets de les persones amb discapacitat, va elaborar el següent decàleg:

- 1.- Incloure la discapacitat des d'una manera oberta.
- 2.- Visibilitzar la normalitat d'allò normal.
- 3.- Incloure la discapacitat en interessos generals i sectorials: Tant quan el tema sigui la discapacitat com incorporant-la com un element més del context quotidià.
- 4.- Les persones amb discapacitat han de ser reflectides per la seva capacitat, sense que la discapacitat negui l'individu. La discapacitat s'ha de visibilitzar, però sense que el tema central de la notícia sigui aquest i absorbeixi l'atenció de la persona.

5.- Terminologia a utilitzar. Persones amb discapacitat és el més apropiat. És necessari eradicar termes com minusvàlua, minusvàlid, discapacitat, invàlid, retardat, incapaç...

6.- Neutralitat i objectivitat. Diferenciar el valor de la persona d'una de les seves circumstàncies. Quan es parla de discapacitat no s'ha de jutjar ni carregar de prejudicis.

7.- Precisió i rigor. Conèixer la diversitat que hi ha dins de la discapacitat sense donar per descomptat que totes les discapacitats són iguals.

8.- El context. Cal contextualitzar la informació per facilitar una imatge d'acord amb la realitat.

9.- Barreres contra valors. Autonomia i igualtat. Cal diferenciar a les persones de les barreres (que són socials i contextuais). Assenyalar, denunciar i prevenir amb formats accessibles és una manera de promoure la igualtat i eradicar el paternalisme. Les persones amb discapacitat tenen els mateixos drets i quan aquests són vulnerats s'han de denunciar.

10. Les fonts. Cal construir un diàleg fluid entre els mitjans de comunicació i les organitzacions de persones amb discapacitat i els seves famílies.

4.4 Debat i reflexió per avançar

El passat octubre de 2016 es va celebrar el **VII Congrés d'Accessibilitat als Mitjans Audiovisuals per a persones amb discapacitat**. Es tracta d'un esdeveniment dirigit a professionals, personal investigador i estudiants que treballen en temes vinculats a l'accessibilitat dels mitjans audiovisuals per a persones amb discapacitat visual.

Aquesta edició els temes principals del congrés eren l'accessibilitat audiovisual en l'educació, la qualitat dels serveis d'accessibilitat en els diferents àmbits de comunicació audiovisual, i eines i projectes per a l'accessibilitat audiovisual.

La celebració d'aquest congrés, així com l'aparició en els darrers anys de múltiples decàlegs i suggerències de bones pràctiques per a professionals de la comunicació a l'hora d'abordar la discapacitat, són un indicador de la preocupació que desperta, tant entre els col·lectius de persones amb discapacitat com entre els i les professionals de la comunicació.

Sense anar més lluny, el 2016 la **Comissió d'Arbitratge, Queixes i Deontologia del Periodisme va elaborar un informe sobre els Mitjans de Comunicació i la Discapacitat** on es reconeix el paper decisiu dels mitjans en els processos d'inclusió de les persones amb discapacitat; un element més que apunta cap a una preocupació del sector per la temàtica. En aquest informe es reconeix que els mitjans de comunicació, com a instruments d'informació, divulgació i generació d'opinió, juguen un paper preponderant en la integració de les persones amb discapacitat.

A més, a les conclusions del mateix informe es reconeix que els mitjans, especialment els audiovisuals, a través dels continguts d'oci i entreteniment, tenen una dimensió molt gran en la creació de pautes de comportament social que repercuteixen en la imatge de les persones amb discapacitat.

L'horitzó final que contempla l'informe és la incorporació de les persones amb discapacitat en l'exercici del periodisme mitjançant la disponibilitat dels instruments i les ajudes tècniques necessàries que les noves tecnologies faciliten.

Conclusions

5

Aquestes conclusions es plantegen des d'un vessant crític per afavorir la reflexió i el debat entorn la situació de les persones amb discapacitat. També, amb la voluntat d'interpel·lar tota la ciutadania per treballar conjuntament en la construcció d'una societat més inclusiva i defensar els drets del col·lectiu que estableix la Convenció de l'ONU el 2006.

La introducció de les xarxes socials com a noves eines de comunicació cada cop pren més força i protagonisme als mitjans de comunicació tradicionals (com la televisió, la ràdio i la premsa escrita) i obliguen a aquests a reconvertir-se o tenir les seves versions 2.0. A més, la irrupció de les xarxes socials en el si dels mitjans de comunicació ha implicat un **trencament de la unidireccionalitat de la comunicació dels mitjans de comunicació de masses**, mitjans que autors com el sociòleg i crític de la cultura Baudrillard, considerava “elaboradors de paraules sense resposta”, “antimediadors”, “intransitius”, que neguen “l’intercanvi com a espai recíproc entre una paraula i una resposta” i per tant, la responsabilitat.

Amb la reconfiguració de l’estructura global dels mitjans de comunicació es desafia aquesta unidireccionalitat, concentració i uniformització cultural que criticaven molts autors dels mitjans de comunicació i el dèficit democràtic en l’accés a la comunicació. No obstant això, l’accés i abast està restringit de moment a una esfera del mercat de les comunicacions mundials, justament un mercat productor de riquesa, situat en entorns urbans i amb una proporció de la població mundial molt minoritària i poc representativa de la diversitat cultural mundial.

Informe Anual 2016 de Reporteros sin Fronteras

"La libertad de información retrocede en los países democráticos de Europa y se masacra en Turquía"

El poder dels mitjans de comunicació en la construcció d’opinió pública s’ha de contemplar no només des dels potencials perills que implica la concentració o el control d’aquests, sinó també des de la possibilitat que ofereixen per trencar amb la imatge negativa que encara existeix al voltant de la discapacitat.

Els mitjans de comunicació tenen la capacitat de fer familiar la discapacitat i neutralitzar així, totes les construccions socials estereotipants que hi ha al voltant d’aquesta.

Les **dones amb discapacitat** a més, viuen una **dobla discriminació** per part dels mitjans de comunicació ja que:

* Les dones són tractades com a éssers dèbils, dependents i invisibles.

* Les dones amb discapacitat no encaixen amb els cànons corresponents al seu gènere: com a mares de, àvies, éssers desitjables...

L’objectiu és donar una imatge compresa, exacta i equànime sobre les discapacitats. Per això és necessari que la informació no es limiti a descriure els fets sinó que mostri el context i les causes; ja que la discapacitat està relacionada amb les estructures i processos socials.

Donar una imatge realista de les persones amb discapacitat implica mostrar-les com a part de la vida quotidiana, presentant les limitacions i potencialitats que tothom té, sigui amb discapacitat o sense.

Hi ha alguns factors que han influït en la millora del tractament de la discapacitat als mitjans que han de ser tinguts en compte. Aquests són:

1. Acció política
2. Conscienciació de dirigents i professionalització dels mitjans
3. Intervenció de col·lectius de persones amb discapacitat i de professionals que treballen en l'àmbit
4. Demanda ciutadana de major qualitat de la informació

La sociòloga Matilde Fernández Cid el 2009 afirma que durant els darrers anys l'interès per la discapacitat havia augmentat, es feia visible i conegut, fet que s'havia evidenciat als mitjans de comunicació. Aquest fet queda constatat en l'estudi "Análisis del tratamiento en la prensa de la discapacidad y dependencia en la Comunidad Valenciana", que confirma que des del 2007 al 2013 s'han ampliat el nombre de notícies vinculades a la discapacitat de 34 el 2007 a 67 el 2013 (havent estudiat només la premsa de El País, Levante EMV i Las Provincias).

Ara bé, aquest creixement no va ser continuat sinó que des del 2008 al 2010 hi va haver un descens del nombre de notícies sobre discapacitat, passant de les 59 el 2008 a les 19 el 2010. Cal considerar però, que des de 2010 la presència de la discapacitat en aquests tres diaris no ha parat de créixer.

Aconseguir una imatge no estereotipada de la discapacitat exigeix canviar de rutines, llenguatges i ampliar els coneixements dels professionals dels mitjans de comunicació per aconseguir un anàlisi profund i universal de la discapacitat.

Una mujer abre su propia panadería tras ser rechazada por tener Síndrome de Down

El Huffington Post | Por Redacción ElHuffPost

Publicado: 14/01/2017 20:17 CET | Actualizado: hace 51 minutos

Collete Divitto es una mujer que siempre ha sido muy aficionada a la cocina y la repostería. Desde que era pequeña siempre ha mostrado interés por esta profesión y a los 22 años decidió tomar por fin la decisión de dedicarse a ello.

Notícia publicada a Huffintopost.es, 14 de gener de 2017

El repte passa per situar la informació en el seu context, utilitzar un llenguatge intel·ligible, donar veu a les persones protagonistes i destacar la persona i no la discapacitat com eix central de la informació. El fet de tractar la discapacitat amb naturalitat permetrà desterrar estereotips existents. D'altra banda, tampoc es pot caure en el parany de considerar a les persones amb discapacitats com a herois o heroïnes pel fet d'aconseguir obrir un negoci, treure's una carrera universitària o tenir una vida independent.

Tot i que s'ha avançat molt en el tractament de la imatge que es projecta de les persones amb discapacitat, encara queda molt per construir una mirada comprensiva, holística i diversa de les persones amb discapacitat, doncs hi ha el perill de reduir la informació sobre les persones amb discapacitat a casos d'èxit o de lluita pels seus drets, que en la majoria de casos no es corresponen amb la realitat de les persones amb discapacitat ni contribueixen a construir una imatge familiar, basada en la quotidianitat compartida.

Echenique acusa a Errejón de mentir sobre sus intenciones de tumbar a Pablo Iglesias

eldiario.es

L'Administració pública té un paper clau en la integració de la discapacitat en els mitjans de comunicació, sigui a través de la normativa que regula els drets de les persones amb discapacitat com a través de del treball conjunt amb els col·legis professionals i associacions de periodistes per afavorir les pràctiques inclusives i integradores, com amb el control dels discursos de l'odi i discriminatoris.

En definitiva, els mitjans de comunicació són una eina imprescindible per conèixer la realitat, també la de les persones amb discapacitat, i no es pot obviar el seu poder i influència en la construcció de l'opinió pública i de la imatge de les persones amb discapacitat; és per això que esdevenen un dels eixos estratègics de sensibilització i acció política.

Fitxa tècnica

6

Les dades per a aquest monogràfic s'han extret principalment de la bibliografia consultada, estudis previs, informes i articles acadèmics que han format el corpus discursiu de la publicació, a més de la consulta directa de notícies i continguts als mitjans de comunicació.

Per a l'elaboració d'aquest monogràfic s'han consultat les següents fonts:

AIMC (2016) *Audiencia de internet*. EMG: 3a ola 2016 octubre/noviembre. [Consultar document](#).

Amer Ballester, C. (2006) "Opinió Pública i Discapacitat." Col·lecció *Quaderns del CEDOC*. Número 2. [Consultar document](#).

Balas Lara, M. (2007) "El tratamiento de la discapacidad en los medios de comunicación". *Comunicación y Discapacidades*. [Consultar document](#)

Bernard Monferrer, E. (coord.) (2013) *La historia contada a través de los medios de comunicación*. Visión Libros.

Bustamante, E; Franquet, R; García Leyva, T. & Pereira, X. (2008) *Alternativas en los medios de comunicación digitales*. Barcelona: Editorial Gedisa S.A.

Campos Freire, F. (2008) "Las redes sociales trastocan los modelos de los medios de comunicación tradicionales." *Revista Latina de Comunicación Social*, N. 63.

Comisión de Imagen Social de la Discapacidad y Medios de Comunicación del CERMI (2011) *Decálogo para un uso apropiado de la imagen social de las personas con discapacidad*. [Consultar document](#)

Consejería de igualdad y políticas sociales. Junta de Andalucía (2015) *Imagen pública de la discapacidad*. [Consultar document](#)

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (2017) Butlletí d'informació sobre l'audiovisual a Catalunya. [Consultar document](#)

Díaz Cintas, J. (2010) "La accesibilidad a los medios de comunicación audiovisual a través del subtítulo y de la audiodescripción". *Cooperación y diálogo* p.157.180 [Consultar document](#)

Díaz Aledo, L. (2007) "La representación de la discapacidad en los medios de comunicación". *Comunicación y Ciudadanía*. N. 1 [Consultar document](#)

Fòrum d'Entitats de persones usuàries de l'audiovisual (2009) *Les formes de discriminació per motius de discapacitat en els mitjans de comunicació audiovisual*. [Consultar document](#)

Fòrum d'Entitats de persones usuàries de l'audiovisual (2013) *Superar els estereotips en els mitjans de comunicació audiovisual*. [Consultar document](#)

Fundación ONCE (2003) "Medios de comunicación y discapacidad. Reto informativo y estrategias de encuentro." [Consultar document](#)

Institut d'Estadística de Catalunya. Dades sobre discapacitat 2016. [Consultar dades](#)

Morales, D. (coord.) (2011) *Por otra comunicación*. Icaria Editorial.

Muñoz, B. (2005) *Cultura y comunicación. Introducción a las teorías contemporáneas*. Editorial Fundamentos

López González, M. & López González M. (2007) "Medios de comunicación y discapacidad. Aportaciones desde la perspectiva de la formación del profesorado". *Comunicación y Discapacidades*. [Consultar document](#)

Rivarola, M. & Rodríguez Díaz, R. (2015) "La discapacidad en los medios de comunicación: los Juegos Paralímpicos de Londres 2012." *Revista de Comunicación y Salud*, Vol. 5, pp. 125-143. [Consultar document](#)

Rodríguez Ruiz, P. (2014) Análisis del tratamiento en la prensa de la discapacidad y dependencia en la Comunidad Valenciana. Cobertura informativa de El País, Levante EMV y Las Provincias. Repositori Universitat Jaume I. [Consultar document](#)

Revista de Comunicación y Salud (2015) Vol.5 pp.125-143

Hemeroteca digital consultada per a l'elaboració de gràfics i taules del

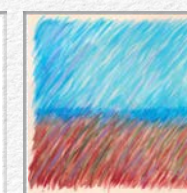
Aliances:

OBSERVATORI
DISCAPACITAT
FÍSICA

Entitats impulsores:

Consell de direcció:

Sin título

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.

Términos del glosario relacionados

Arrastrar términos relacionados aquí

Índice